

Studietur til England: Holisten ser det store billede og genfinder det i detaljen

I starten af juni måned 2018 drog en flok mælke- og kødproducenter til England for at besøge økologiske mælke- og kødproducenter. Størsteparten af deltagerne i den danske gruppe har praktiseret holistisk planlagt afgræsning i Danmark i flere år med både får, malke- og kødkvæg, så ønsket var at få ny inspiration og viden med hjem fra de engelske landmænd

STUDIETUR

AF IBEN ALBER CHRISTIANSEN
OG CARSTEN MARKUSSEN

Smiling tree farm. Køerne lukkes på græs, når det er i knæhøjde - køerne flyttes fra marken igen før kløvene kan ses. Det svarer i gennemsnit til en dag på hvert foldstykke. Foto: Iben Alber Christiansen.

Via kontakt til den engelske organisation "Pasture for Life" var en rute planlagt med start i Birmingham og afgang fra Bristol fire dage senere. Undervejs var der truffet aftale med seks interessante værter for besøgene. Formålene med turen var dels at besøge farme, der repræsenterede forskellige metoder til (holistisk planlagt) afgræsning og til produkterne, dels at fornemme om der var bevidsthed og viden hos de engelske landmænd omkring dyrene, jorden og helheden.

Sund mælk og kød

Hos RS Dale samt hos Smiling tree farm var der stor fokus på græsarter og urters sundhedsfremmende egenskaber (blandt andet indholdet af sunde fedtsyrer), som de arbejdede for at øge andelen af og på at bringe ud til forbrugerne i produkter-

ne mælk og kød. Dales havde græsmarker med god vandforsyning og frugtbarhed og afgræssede med høj dyretæthed. Deres erfaring var, at mælkeproduktionen var højest, når græsset blev bidt meget langt ned. Her fraveg man altså principperne om, at der skal være mindst 40 pct. af græsdækket tilbage, når dyrene flyttes til en anden fold for at sikre, at der indbygges meget kulstof i jorden og for at sikre, at ikke en solstråle på marken går til spilde. Græsset kunne og burde være tættere, hvilket ville bidrage til opbygning af jordens frugtbarhed og evne til at optage og holde på vandet. Et tættere græsdække vil også være med til at sikre græssets bæreevne for de tunge malkekøer i perioder med megen regn. Men der var 25 dage mellem afgræsningerne først på sæsonen - senere efter slæt hen på sæsonen blev der op-

mod 40-60 dage mellem afgræsningerne. I forhold til den normale forestilling om, at holistisk græs er langt græs, så blev der på denne farm bidt ekstremt hårdt ned, men her tidligt på sæsonen var markerne langt fra tørketruet, og vi fik da også en god skylle af vand, mens vi var på besøg.

Smiling tree farm havde græsfolde, der skrånede ned på begge sider af en dal. Malkekøerne på den ene side af dalen og Hereford kvæget på den anden side. Her var markerne opdelt i faste folde på 1 ha og yderligere inddelt i 7-8 stykker med græs, der aldrig blev lagt om. Der var planlagt træer mellem foldene, så der på sigt ville blive skygge for dyrene og frugt til gårdbutikken. Således ejede farmen kun en halmpresse, og resten af arbejdet var overladt til køerne og den lokale maskinstation! Formålet med arbejdet på denne farm

var produktion af sund mælk, smør og kød i en nær relation til dyrene og deres produkter. Farmens økonomiske grundlag hvilede på tre ben, som hver især bidrog med en tredjedel til farmens økonomi. Først og fremmest mælken fra køerne, som blev nænsomt behandlet i eget mikromejeri og solgt som frisk rå græsmælk med koens navn på flasken samt smør fra egen gårdbutik, dernæst kød fra Herefordkvæget, som også havde afsætning via gårdbutikken. Den tredje indtjeningsmulighed var afholdelse af kurser og undervisning i holistisk landbrugsdrift og afgræsning, samt sundhed og ernæring på ejendommen.

Udvikling frem for afvikling.

Som det også er i Danmark, så arbejder mange engelske kødproducenter tæt sammen med naturforvalterne.

Arealer, som med tiden er groet til i krat og skov, genåbnes og får luft og lys, når får og kvæg afgræsser her. Flere af de producenter, vi besøgte, spillede en rolle i vedligeholdet af Englands naturarealer. Nogle var lige startet, og andre var godt i gang. Både Fordhall i den nordlige del af Shropshire og Whittington Lodge farm i Gloucestershire har opdrættet kødkvæg og lam på græs både sommer og vinter i flere generationer. De rationerer og prioriterer foldene, så dyrene kan græsse året rundt, hvilket betyder, at dyrene ofte ikke fodres med andet end et supplement af hø om vinteren. Det gør det muligt, at sælge 100 procent græsfodret okse- og lammekød til hele landet direkte via egne gårdbutikker og kurér med kødkasser. På denne måde forenes to gode formål i et levebrød til landmændene og deres familier. Der overgræsses ikke på arealerne, afgræsningen planlægges med hensyn til markernes blomstring, og dyrene er på arealerne kort tid ad gangen. Et godt samarbejde mellem dyreholder og naturmyndighed har blandt andet resulteret i, at Whittington Lodge farm er udpeget som demonstrationsfarm for "Natural England" på grund af deres store arbejde for beskyttelse af fugle og naturarealer.

Holisten ser det store billede

Træer og naturmæssige værdi fylder meget i de engelske landmænds bevidsthed, og der er stor respekt omkring det ansvar, der følger med.

Dale & co. Malkekøvsbedrift med stor fokus på at fremtidssikre mælkens egenskaber og kvalitet gennem avlsarbejde, højt optag af græs og urter af god kvalitet. En flok danskere lytter interesseret på Jeremy Dales erfaringer. Foto: Carsten Markussen.

Whittington Lodge farm, hvor blomstrende marker med græs og urter udgør grundlag for både sommer og vinterfoder til Herefordbesætningen. Foto: Carsten Markussen.

Store kalveflokk i god trivsel hos både Manor Farm og hos Dale og co. Der tildeles mælk til kalvene på marken, og de flyttes til nye afgræsningsarealer mindst hver tredje dag. Foto: Iben Alber Christiansen.